

Gemeente Renkum

Raadsvoorstel

Verantwoordelijk team
Concernstaf

Zaaknummer
2025- 020235

Datum
4 mei 2026

Portefeuillehouder
M.A. (Marcel) Fränzel MSc

Raad d.d.
24 juni 2026

Onderwerp
Wijziging gemeenschappelijke regeling Gelders Archief

Beslispunten

1. geen zienswijze in te dienen op de wijziging gemeenschappelijke regeling Gelders Archief.

Samenvatting

De gemeenschappelijke regeling van het Gelders Archief moet worden aangepast vanwege wijzigingen in de Wet WGR (2022), het voorgenomen uittreden van het Rijk uit de RHC-regelingen en de komst van de nieuwe Archiefwet (2027). Het Algemeen Bestuur heeft op 25 maart 2026 ingestemd met een integraal gewijzigde regeling en vraagt nu alle deelnemers, waaronder de gemeente Renkum, om toestemming. De aanpassingen zijn nodig om de regeling juridisch actueel te maken, het vertrek van het Rijk te verwerken en voorbereid te zijn op de gemoderniseerde Archiefwet, waarbij toekomstige toetreders en financiële effecten ook aandacht vragen.

Aanleiding

De gemeenschappelijke regeling Gelders Archief moet gewijzigd worden vanwege wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR per 1 juli 2022), het uittreden van het Rijk uit de gemeenschappelijke regeling en de wijziging van de Archiefwet (1 januari 2027).

Inhoud

Per 1 juli 2022 hebben diverse wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) plaatsgevonden. Hierdoor zijn er in de afgelopen jaren al meerdere wijzigingen van gemeenschappelijke regelingen aan de raad voorgelegd. Ook de gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum 'Gelders Archief' moet hierop aangepast worden. In juni 2018 en december 2021 heeft toenmalige Minister Slob schriftelijk aangegeven dat het Rijk gaat terugtreden uit de gemeenschappelijke regelingen van de Regionale Historische Centra (RHC's). Om terugtreding mogelijk te maken dient de Archiefwet gewijzigd te worden (voorlopige ingangsdatum 1 januari 2027). Ook zijn er op basis van andere wijzigingen in de Archiefwet aanpassingen nodig in de gemeenschappelijke regeling. Deze wijzigingen moeten voorgelegd worden aan de raad.

U bent geïnformeerd over de wijzigingen die plaats moeten vinden om de regeling conform de Wgr aan te passen in het raadsvoorstel d.d. 9 september 2025. Naar aanleiding hiervan heeft u besloten geen zienswijze in te dienen.

Op 22 december 2025 heeft het Gelders Archief per brief laten weten dat zij in het voorjaar 2026 een nieuwe procedure start om te komen met een voorstel tot een integraal gewijzigde GR 2027.

Op 25 maart 2026 heeft het algemeen bestuur in een extra algemene bestuursvergadering akkoord gegeven. Om de wijzigingen door te kunnen voeren is volgens artikel 1 WGR, toestemming van alle deelnemende partijen in de regeling nodig. Omdat de gemeente Renkum één van deze partijen is, verzoekt het Algemeen Bestuur, de raad akkoord te gaan met de voorgestelde wijzigingen.

Op pagina 1 van de bijlage vindt u een artikelsgewijze opsomming van de was/wordt lijst van de artikelen en de nieuwe GR.

Kader

De gemeenschappelijke regeling Gelders Archief moet gewijzigd worden vanwege wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR per 1 juli 2022), het uittreden van het Rijk uit de gemeenschappelijke regeling en de wijziging van de Archiefwet (1 januari 2027).

Argumenten

1. Als gevolg van wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen voeren we noodzakelijke aanpassingen door.

Vanwege wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) die per 1 juli 2022 in werking zijn getreden, is het noodzakelijk de gemeenschappelijke regeling van het Gelders Archief (GR) zodanig aan te passen dat deze in overeenstemming is met de genoemde wet.

2. Als gevolg van het uittreden van het Rijk uit de gemeenschappelijke regelingen met de RHC's is een aanpassing van de gemeenschappelijke regeling nodig.

Het Rijk is nu nog een deelnemer in de regeling Gelders Archief; doordat zij uittreedt vraagt dit een aanpassing van de gemeenschappelijke regeling. Per 1 januari 2027 gaat de nieuwe Archiefwet in. In de nieuwe Archiefwet is bepaald dat het Rijk uit alle gemeenschappelijke regelingen met de regionaal historische centra zal stappen. Uitvoeringstaken zullen aan de regionaal historische centra worden gedelegeerd en gefinancierd worden in de vorm van een SPUK. Na beëindiging van de SPUK volgt nog een uittreedsom.

3. Noodzakelijke aanpassingen Archiefwet

De nieuwe Archiefwet houdt, behalve het uittreden van het Rijk, ook andere wijzigingen in. Het wetsvoorstel voor de nieuwe Archiefwet is ingediend om de wetgeving uit 1995 te moderniseren en beter aan te laten sluiten op het digitale tijdperk. Door het aanpassen van de gemeenschappelijke regeling Gelders Archief wordt op deze wetswijziging voorbereid.

4. Meer deelnemers in de regeling betekent een grotere financiële draagkracht

Onderwerp

Wijziging gemeenschappelijke regeling Gelders Archief

Datum

4 mei 2026

Zaaknummer

2025-020235

Pagina

2 van 5

Als het Rijk in de toekomst zou besluiten de taakdelegatie te beëindigen dan betekent dit ook dat er geen financiële middelen meer beschikbaar worden gesteld aan de gemeenschappelijke regeling. Dit kan beter opgevangen worden als er meer deelnemers in de regeling zijn; op dit moment worden deze mogelijkheden met potentiële toetreders verkent. De benodigde middelen voor het in stand houden van de gemeenschappelijke regeling worden dan over meer deelnemers verdeeld; dit vermindert financiële risico's voor de overige deelnemers.

5. Bestuurlijke vertegenwoordiging

Daarnaast leidt de wijziging tot een meer evenwichtige bestuurlijke vertegenwoordiging, doordat de gemeente Renkum rechtstreeks zitting krijgt in het Algemeen Bestuur. Zie artikel 6 GR.

6. Risico's

6.1 De nieuwe Archiefwet is nog niet ingevoerd waardoor de gemeenschappelijke regeling op grond van twee verschillende wetwijzigingen aangepast wordt.

De wet gemeenschappelijke regelingen is al enige jaren herzien; hierop had eigenlijk de gemeenschappelijke regeling al eerder aangepast moeten zijn. In de nieuwe Archiefwet zal invulling gegeven worden aan het uittreden van het Rijk, maar deze is nog niet van kracht. Eventuele wijzigingen in de wet kunnen nog doorgevoerd worden.

6.2 De zetelverdeling in de gemeenschappelijke regeling moet aangepast worden bij nieuwe toetreders.

Elke keer dat er zich een nieuwe toetredende deelnemer aandient, heeft dit gevolgen voor de zetelverdeling. In onderling overleg met nieuwe en bestaande deelnemers wordt bepaald hoe de bestuurlijke vertegenwoordiging vorm wordt gegeven in de nieuwe gemeenschappelijke regeling. Hierbij wordt een balans gezocht tussen bestuurlijke effectiviteit, wensen van individuele deelnemers en een vertegenwoordiging die past bij de diversiteit van de deelnemende organisaties. Afspraken worden vastgelegd in een nieuwe gemeenschappelijke regeling waarmee alle deelnemers moeten instemmen.

6.3 Bij elke nieuwe toetredende deelnemer moet de gemeenschappelijke regeling worden aangepast.

Op dit moment is het Gelders Archief in gesprek met drie overheidsorganisaties die mogelijk willen toetreden. Het kan dus gebeuren dat binnen afzienbare termijn de gemeenschappelijke regeling in ieder geval voor wat betreft de deelnemers weer aangepast moet worden.

Alternatieven

In afwijking van het advies kunt u besluiten niet in te stemmen met de voorgestelde wijziging van de GR.

De gemeente kan er formeel voor kiezen om geen toestemming te verlenen voor de wijziging van de GR. In dat geval blijft de huidige regeling van kracht en kan de aangepaste GR niet in werking treden, omdat op grond van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) toestemming van alle deelnemers vereist is voor een wijziging.

Aanpak/Uitvoering

Onderwerp

Wijziging gemeenschappelijke regeling Gelders Archief

Datum

4 mei 2026

Zaaknummer

2025-020235

Pagina

3 van 5

Het Gelder Archief wordt op de hoogte gesteld van het besluit.

Participatie

Er is bestuurlijk en ambtelijk draagvlak voor de voorgestelde wijzigingen in de GR Gelders Archief. Het algemeen bestuur van het Gelders Archief, waarin alle deelnemende partijen vertegenwoordigd zijn, heeft op 25 maart 2026 unaniem ingestemd met de aangepaste regeling.

Communicatie

Het Gelder Archief wordt op de hoogte gesteld van het besluit.

Financiële consequenties

Aan het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling zijn geen kosten verbonden.

Juridische consequenties

De aangepaste GR voldoet aan de eisen van de gewijzigde Wgr.

Samenhang met andere beleidsvelden

n.v.t

Werelddoelen

Bijlagen

- Raadsbesluit wijziging gemeenschappelijke regeling Gelders Archief 2026
- Aanbiedingsbrief wijziging gemeenschappelijke regeling Gelders Archief
- Aanpassing gemeenschappelijke regeling Gelders Archief

Onderwerp

Wijziging gemeenschappelijke regeling Gelders Archief

Datum

4 mei 2026

Zaaknummer

2025-020235

Pagina

4 van 5

Onderwerp

Wijziging gemeenschappelijke regeling Gelders Archief

Datum

4 mei 2026

Zaaknummer

2025-020235

Pagina

5 van 5